

GEERTEBRIEF

Remonstrantse Gemeente Utrecht

September 2018

Thema: Veerkracht

3

Vierhonderd jaar
veerkracht

10

Gastvrijheid staat
voorop

8

Torda en tolerantie

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
'Vierhonderd jaar Veerkracht'	3
Uit de kerkenraad	5
Van de secretaris	5
Bijeenkomsten.....	6
Van het Verteluur.....	7
Torda en Tolerantie	8
'Gastvrijheid staat voorop'.	
Interview met Candido de Leij en Stefan Haake	10
Interview met Nellie Kemp	12
Interview met Tet Engelsma	13
Interview met Wendela Schenk	13
Interview met Petra Sloot	14
Interview met Gerdienke Ubels ...	14
Interview met Gerard van den Berg	5
Interview met Theodoor Scholte	15
Diaconale Geluiden en collectes	16
Geertecantorij 40 jaar	18
In memoriam	19
Van de Werkgroep Eredienst	19
Terugblik	20
Oproep	20
Agenda	22
Schrijfactie Amnesty International	23
Adressen en colofon	23
Kerkdiensten	24
Geertekerk concertagenda	24
Autodienst	24

Van de redactie

De een zit eerder in de put dan de ander. Voor de een is het glas altijd halfvol en voor de ander halfleeg. Dat is nu eenmaal zo. Niemand is 'zomaar' veerkrachtig, ook de optimisten onder ons niet. Zinnig omgaan met veranderingen, uitdagingen en tegenslagen in je leven vergt oefening. Angst, verdriet of stress: van alles kan je veerkracht aantasten. Maar dan? Hoe word je weer elastischer? Daar gaan we dit seizoen over nadenken, preken en praten, over lezen en zingen. Misschien kunnen we beginnen met een prima wijsheid uit het lied 'I will survive' van Gloria Gaynor uit 1978 (tegenwoordig weer heel populair in stadions):

Oh no, not I, I will survive

Oh as long as I know how to love

I know I'll stay alive

Of om het in kerkelijke taal te zeggen: je naaste liefhebben als jezelf.

Themafoto: Veerkracht

Vierhonderd jaar VEERKRACHT

In 2019 bestaan de Remonstranten 400 jaar!

Vanaf januari 2019 zullen er een aantal publicaties verschijnen en worden er andere feestelijke activiteiten georganiseerd. Een commissie is al geruime tijd bezig met de voorbereidingen. (<https://www.remonstranten.nl/400-jaar-remonstranten/>)

Er zal onder andere een publicatie verschijnen getiteld: 'Vijf artikelen van de Remonstranten'. De titel bevat een olijke elleboogstoot naar de 'Vijf Artikelen tegen de Remonstranten', te vinden in de zogenaamde Drie Formulieren van Enigheid. Deze werden aangenomen op de Synode van Dordrecht (1618-1619) als grondslag voor de toenmalige Gereformeerde Kerk (voorloper van de huidige PKN) nadat de indieners van de Remonstrantie heengezonden waren, hun preekbevoegdheid was ontnomen en ze uiteindelijk uit het land verdreven waren. Eén van die Drie Formulieren bevat 'De Vijf artikelen tegen de Remonstranten'. De 'Vijf artikelen van de Remonstranten' gaan over vijf V-woorden (Victory?) die grondlegend zijn voor de remonstranten, te weten: vrijheid, verdraagzaamheid, vriendschap, vertrouwen en verantwoordelijkheid.

De remonstranten in Utrecht willen graag in september 2018 al beginnen met een inhoudelijk jaarthema en zij voelen zich zo vrij om er een zesde V aan toe te voegen: Veerkracht!

Waarom veerkracht?

Omdat alleen al het noemen van het woord een glimlach op het gezicht brengt. Hoe dat komt? Misschien is dat duidelijk te maken door het begrip 'veerkracht' af te zetten tegen het tegenovergestelde: 'kwetsbaarheid'. Het benoemen van de kwetsbaarheid van mensen doet hen eerder stilstaan bij wat er allemaal mis kan gaan in het leven. Het aanstippen van 'veerkracht' doet daarentegen onmiddellijk een appel op je vindingrijkheid, je creativiteit en zelfherstellend vermogen. In zekere zin zijn kwetsbaarheid en veerkracht een wonderlijk verwant én tegengesteld paar: het voelen van je kwetsbaarheid roept de veerkracht wakker. Het lijkt net zo te werken als het natuurkundige proces dat Van Dale's Woordenboek beschrijft bij het begrip 'veerkracht' (zie kadertje). Een voorwerp dat gedraaid, verwrongen of in elkaar gedrukt wordt, heeft de neiging om weer terug naar z'n oorspronkelijke vorm te

ploppen, springen of welven, als het wringen of drukken ophoudt. Die eigenschap heet: veerkracht. Denk maar aan de veerkracht van schuimrubber of van de spiralen in je matras.

Veerkracht is het wonderlijke vermogen van mensen om de schokken en klappen, veroorzaakt door de bulten en de putten die je op je levensweg tegenkomt, op te vangen en in de veranderde omstandigheden een hernieuwd evenwicht te vinden. Nog wonderlijker is het dat de mens gedurende dat proces (dat bepaald niet altijd zachtzinnig verloopt, maar veeleer een ruige periode op het levenspad is) kan groeien in zelfinzicht, in realiteitszin en in levenswijsheid. Soms lijkt die 'veerkracht' zich haast als vanzelf aan je te voltrekken. Dan kun je achteraf eigenlijk niet eens goed benoemen waar je de energie en de kracht en de inspiratie vandaan gehaald hebt om er weer bovenop te komen.

Hoe je dat doet, wisselt sterk per persoon, per probleem of met de gegeven feiten. Het maakt uit wat je in je opvoeding hebt mee- of juist tegen- hebt gekregen. Regelmatig gehoord: 'Mijn vader zei altijd tegen mij *'Jij kunt ook nooit iets goed doen!'*'. Niet echt bemoeidigend voor een klein menskind dat haar weg moet zoeken in het leven. 'Probeer maar, je kunt het! Ik vang je wel op' is heel andere koek.

Veerkracht zie je in woorden als: 'Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan' – het inzicht 'dat je moet roeien met de riemen die je hebt'. Je ziet het in de koppigheid van wie vecht om gehoord en erkend te worden; je ziet het in de inspanningen van iemand om een ziekte of beschadiging te boven te komen; je ziet het daar waar mensen om wat voor reden dan ook een geheel nieuw of ander leven moeten gaan leiden.

In juni verscheen er een bijlage bij de krant met interviews met vluchtelingen, die in Nederland een nieuw bestaan aan het opbouwen zijn. Meerderen zeiden (onafhankelijk van elkaar) dat ze het vooral moeten hebben van hun veerkracht om deze episode op hun levenspad aan te kunnen. Ook het remonstrantse kerkgenootschap kan bogen op de nodige veerkracht. Na vierhonderd jaar waarin het nodige overleefd, getackeld, bestreden en gestimuleerd is, is het er nog steeds en laat het ook nu nog een eigenstandig vrijzinnig geluid horen.

Veerkracht (v.(m.)), I (nat.) algemene eigenschap der lichamen om de vorige stand weer in te nemen, nadat de delen ten opzichte van elkaar gedrukt, gerekt, gedraaid, gewrongen enz. zijn geweest, als de werkende oorzaak ophoudt, syn. elasticiteit, rek; (-soms onderscheiden van elasticiteit) de kracht die het vervormde lichaam uitoefent; 2 (fig.) herstellingsvermogen van iemands gestel of gemoed (na grote inspanning of na een ramp): de veerkracht van de jeugd; een man van weinig veerkracht; 3 (veroud.) kracht waarmee men naar iets streeft, syn. energie: zij grijpen d'arbeid aan met veerkracht in de spieren (Tollens); 4. soepelheid, lenigheid van beweging: de veerkracht van zijn tred.

(Uit: Van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse taal, twaalfde herziene druk, 1992)

Waarom Veerkracht in de kerk?

De veerkracht toont zich in het krachtenspel van druk en tegendruk, van spanning en ontspanning. Vaak ontdek je hem pas als je flink 'onder druk' komt te staan.

Geen mens die zich aan deze krachten kan onttrekken, geen mens die niet ergens een greintje veerkracht heeft. Ieder heeft er zijn of haar eigen verhaal bij – het is het verhaal van het leven; hoe je leeft of moet overleven. De begrippen 'Veerkracht' en 'Opstanding' liggen natuurlijk niet zo heel ver uit elkaar. Maar veerkracht benadrukken is wel een vernieuwende manier om hier mee om te gaan.

Er valt een hoop inzicht en wijsheid te delen. En er zijn vragen naar de bronnen van je veerkracht: waar ontleen jij het aan? En speelt je geloof daar een rol in? Wat heeft veerkracht met bidden te maken of met vertrouwen? Welke verhalen en inzichten uit de grote levensbeschouwingen wijzen ons de weg? En wat moet je als ook je veerkracht je verlaten heeft? Rondom 'Veerkracht' is veel te zeggen, te denken en lezen en te schrijven.

Trampolines

In sommige kerken moeten ze de veerkracht helaas weer te letterlijk gaan nemen. Het kerkgebouw moest gesloten worden en een trampoline-exploitant ziet daar de ideale ruimte om zijn verende spring-gerei neer te zetten – zijn ze weer terug bij het natuurkundige verhaal.

Hopelijk met de enthousiaste inzet van velen en al onze zes V's – we hebben als remonstranten nog steeds een goed verhaal – kunnen we nog lang de geestelijke veerkracht onderzoeken en voeden in onze meer dan mooie Geertekerk. En er anderen ook blij mee maken.

Alleke Wieringa

Uit de kerkenraad...

@ De kerkenraad heeft, volgens plan, besloten de heer Arie Noordermeer tot voorzitter te benoemen.

@ Rachelle van Andel, die twee jaar met verve als jongerenwerker de Klub heeft begeleid, heeft helaas besloten haar dienstverband te beëindigen na afloop van het klubweekend begin september. Zij is inmiddels benoemd tot vernieuwingspredikant in Eindhoven. De kerkenraad heeft besloten in haar plaats een nieuwe jongerenwerker aan te trekken en een sollicitatieprocedure hiervoor te starten.

@ De kerkenraad heeft zich gebogen over de vraag hoe het beste de verbinding tussen leden en vrienden vorm gegeven kan worden

aan de hand van een notitie die door de predikanten in afstemming met de wijkorganisatie is opgesteld. Die verbinding is en blijft belangrijk, ook en juist bij de aanwas met nieuwe leden en vrienden.

@ De kerkenraad heeft de organisatiestructuur van de RGU geactualiseerd en vastgelegd in een notitie, waarbij onder meer is besloten een nieuwe kerncommissie te vormen die zich specifiek met PR en Communicatie gaat bezighouden.

*Marian van Leeuwen-Scheltema,
Vice-voorzitter*

Van de secretaris

Privacy in onze kerk

U hebt vast gelezen dat sinds 25 mei de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht is. Deze verordening is geldig in de EU en is bedoeld om ons beter te beschermen tegen misbruik van onze persoonlijke gegevens. Ook zorgt de AVG ervoor dat mensen betere rechten hebben op inzage, aanpassing en verwijdering van hun persoonsgegevens in bestanden van organisaties. Zoals die van de remonstrantse gemeente waar u lid of vriend van bent.

Het komt erop neer dat een organisatie gegevens van personen alleen mag vastleggen en gebruiken als er een zogenoemd 'gerechtvaardigd belang' is; dat belang kan per organisatie natuurlijk verschillen. Zo mag een kerkgenootschap wél de religieuze overtuiging van zijn leden vastleggen, maar mag een willekeurige andere organisatie dat juist niet. Het 'gerechtvaardigd belang' van bijvoorbeeld het vastleggen van naam, adres en woonplaats zal voor vrijwel elke organisatie wel duidelijk zijn.

De AVG verplicht ons als kerk hier goed over na te denken en gepaste maatregelen te nemen die de rechten van onze leden en vrienden waarborgen. Overigens gold dit ook al onder eerdere privacywetten. Het gaat dan onder meer om een privacyregle-

ment, geheimhouding, zorgvuldig omgaan met (digitale en papieren) ledenlijsten etc. Ook de ledenadministratie moet voldoen aan nieuwe eisen.

Een ander aspect is de omgang met internet en sociale media als Facebook en Twitter. Hiervoor gold en geldt dat we uiterst terughoudend moeten zijn met het vermelden van persoonsgegevens via de website van de gemeente of via Facebook. Dat geldt voor het plaatsen van foto's op de website etc. Dat mag alleen met voorafgaande toestemming van de gefotografeerde.

Er is nog veel meer te regelen de komende tijd: de kerkenraad neemt al de nodige maatregelen, geholpen door de medewerkers van het landelijk bureau. Als u nu al vragen heeft, kunt u zich wenden tot ondergetekende. U kunt ook kijken op de landelijke website van de remonstranten: <https://www.remonstranten.nl/wiki/organisatie/privacy/>

We zullen u de komende tijd regelmatig informeren. Want privacy is uiterst belangrijk, maar het zijn van een (remonstrantse) gemeenschap ook!

Hans Kapteijn, Secretaris van de kerkenraad

Correcties bij de Programmagids 2018-2019

Helaas zijn er in de Programmagids 2018-2019, die u onlangs is toegezonden, een paar foutjes geslopen. Hierbij de correcties:

Op blz 9: bij opgave voor Arminiaanse maaltijd:

het juiste e-mailadres van Ida Rombach is: romba048@planet.nl

Op blz 24: bij Overzicht Vieringen:

- 9 december werkt de Cantorij mee aan de dienst
- 24 februari staat het Kamerkoor per abuis vermeld
- 10 maart staat de Cantorij per abuis vermeld

De Mantel van Sint Maarten

Utrecht kent veel mensen, groepen en initiatieven die zich inzetten voor anderen. Mensen die geven én delen. Sommigen doen dat op verrassende wijze. Eigenzinnig, tegendraads en opvallend. Of juist onopvallend, maar trouw en onbaatzuchtig. Iedereen op zijn eigen manier, maar allemaal in het belang van de stad Utrecht.

Het jaarlijks terugkerend evenement *De Mantel van Sint Maarten* staat dit jaar, op vrijdag 9 november 2018 (van 16.00 uur tot 18.30 uur in de Domkerk), geheel in het teken van kinderen in armoede.

Opgroeien in armoede

Er zijn in de stad Utrecht te veel kinderen die op welke manier dan ook te maken hebben met armoede. De achterstand die deze kinderen in hun jeugd oplopen is vaak lastig of helemaal niet meer in te halen. Er zijn gelukkig veel stadsgenoten, initiatieven en organisaties die een positieve

bijdrage willen leveren. Uit onderzoek van de Kinderombudsman blijkt echter dat de aanpak van armoede op dit moment nog weinig samenhangend is. Weten we eigenlijk voldoende van elkaar wat we doen? Kan er beter worden samengewerkt?

Ontmoeting en delen van ervaringen

Tijdens het evenement staat ontmoeting centraal. We delen ervaringen en versterken onderlinge banden. De verschillende initiatieven, fondsen en ervaringsdeskundigen zijn aanwezig op een infomarkt om met elkaar ervaringen te delen en u te informeren. Er zal een inhoudelijk programma zijn waaraan onder andere de Kinderombudsman Magrite Kalverboer haar medewerking zal verlenen en in de vorm van een speeddate sessie worden nog meer ervaringen uitgewisseld. Doel van dit evenement is om alle professionals, vrijwilligers en andere betrokkenen van elkaar op de hoogte te brengen, zodat de kinderen in onze stad sneller bereikt worden op de manier die voor hen nodig is! Want iedereen gunt de jeugd in onze stad een mooie toekomst.

De Mantel van Sint Maarten hoopt met dit evenement haar bijdrage te leveren aan dit doel.

Stimuleringsprijs

Net als voorgaande jaren zal ook dit jaar een geldbedrag worden uitgereikt aan een initiatief dat op verrassende en doeltreffende wijze een bijdrage heeft geleverd aan kinderen in armoede in de stad Utrecht. De prijs wordt dit jaar uitgereikt door eerste locoburgemeester Victor Everhardt.

Iedereen is van harte welkom! De toegang is gratis en aanmelden is niet nodig

Organisatie: Citypastoraat Domkerk, Protestantse Diaconie Utrecht en Katholiek Utrecht.

Meer info: Wendy Gremmé (info@diaconie-utrecht-helpt.nl) of bezoek de site: www.mantelvansintmaarten.nl

Bijeenkomsten

Vredesweek 2018

Al vele jaren is de Geertekerk actief betrokken bij de Vredesweek. Dit jaar met een Vredesdienst, een Geertecafé, een interreligieuze dienst en de Walk of Peace.

De Nationale Vredesweek, dé actieweek voor vrede van PAX, wordt in 2018 gehouden van 15 t/m 23 september. PAX (voorheen IKV Pax Christi) staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werkt PAX aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld. Tijdens deze Vredesweek worden in Nederland honderden activiteiten georganiseerd. Voor activiteiten in Utrecht zie www.vredesweek.nl.

In de Geertekerk is er op 16 september een vredesdienst. Ds. F. Kruyne gaat in deze dienst voor. Er zijn vredeskranten en folders van PAX om de collecte toe te lichten. Van 12.00 tot 13.00 uur vertelt PAX-medewerkster Lisa Stumpel in het Geertecafé over nieuwe vormen van vreedzaam verzet. Hoe kunnen we jongeren, die streven naar vrede in hun samenleving, steunen? PAX doet dit met de methode Activist Lab. Het geheim van deze methode: je verplaatsen in de ander en nadenken hoe je activisme succesvoller kan maken. Lisa gebruikte deze methode in het contact tussen Nederlandse studenten en vluchtelingen in Utrecht. Haar collega

bracht zo jongeren bij elkaar in Mitrovica, Kosovo. Lisa vertelt over hun ervaringen en geeft een diepere analyse van Activist Lab, eindigend bij de vraag 'Waarom is het zo belangrijk dat jongeren werken aan vrede?'

Op 23 september leidt ds. A. Verheul een interreligieuze dienst met moslims, joden en christenen. 's Middags wordt de Vredes-

week afgesloten met de Walk of Peace, een wandeling door het centrum van Utrecht, beginnend om 13.15 uur bij de Ulu-moskee in Lombok (Moskeplein 89) en eindigend bij de Domkerk. Door samen op te lopen en stil te staan op plekken die herinneren aan oorlog en vrede in Utrecht, komen de deelnemers met elkaar in contact. Zij zullen onder andere langs/in de Geertekerk komen. Niemand minder dan de Ambassadeur van Vrede Vincent Bijlo sluit de wandeling af! Zie verder op www.vredesweek.nl/walk-of-peace.

*Vredesgroep RGU, Iris Wevers
en Pauline Huidekoper*

Open Monumentendag in de Geertekerk

Op zaterdag 8 september is het Open Monumentendag en dan is de Geertekerk de hele dag open voor belangstellenden. Er zijn gidsen aanwezig die desgewenst bezoekers rondleiden.

Verder is er een programma met de volgende onderdelen:

- 11.00 uur - het Strijkkwartet Puschkin (met ons gemeentelid Willemijn van der Zwaard) speelt onder meer delen uit het Kwintenkwartet van Joseph Haydn
- 12.00 uur - onze organist Maarten van der Bijl geeft een orgelconcert in het kader van de stedelijke orgelestafette
- 13.00, 14.00 en 15.00 uur - ons gemeentelid de heer Jan Bergstra, lid van 'de Constructieve', houdt in de Zuidfoyer een inleiding over de geschiedenis van de Geertekerk
- 15.00 tot 17.30 uur - een pop up-koor onder leiding van cantor/organist Maarten van der Bijl oefent voor een muzikale bijdrage aan de kerkdienst op zondag 9 september

Van het Verteluur

Oerverhalen

Beste kinderen en ouders, het nieuwe Verteluur-seizoen voor kinderen van 5 - 12 jaar begint met de Startzondag in de Geertekerk op 9 september. We gaan aan de slag met het begin van de Bijbel: de oerverhalen vanaf de schepping. We hopen weer op een prachtjaar, met mooie verhalen, fijne gesprekken en natuurlijk ook met lekker knutselen, tekenen, toneel spelen etc.

De data van het Verteluur voor het najaar 2018 zijn: 30 september, 14 oktober, 4 en 18 november en 2 december; de rest van

de december zondagen wordt er gerepeteerd voor het kerstspel op kerstavond.

Wij zien uit naar jullie komst. Wees welkom!

Meer info: tel.: 030-2446556 / 06-24433059;

e-mail: mhankevp@gmail.com

*Namens de leiding van het Verteluur,
Mariken Hanke van Peurse, coördinator*

Torda en tolerantie

Wij weten bijna niets. Dat gevoel bekruipt me telkens als mijn partner Tina en ik ons bewegen door Oostelijk Europa, waaronder Transsylvanië. We zijn hier in ons denken en onze opleidingen nog altijd zó georiënteerd op West-Europa dat Oostelijk Europa nog steeds buiten ons gezichtsveld valt. Van haar geschiedenis weten we weinig meer dan dat het voormalig communistisch gebied is en 'minder ontwikkeld'. Het Ijzeren Gordijn loopt nog steeds door onze geest. Vooroordelen bepalen onze blik naar het Oosten en onze gevoelens daarbij. Helaas worden sommige vooroordelen door feiten bevestigd: corrupte en tegenwoordig autoritaire, nationalistische regeringen met onliberale en antidemocratische tendensen. Daar begrijpen we dan weer weinig van omdat we bijna niets weten en uitgaan van onszelf als weldenkende en politiek correcte westerlingen.

Nieuwe wereld

Hebt u bijvoorbeeld wel eens gehoord van het Edict van Torda? Ik niet. Tot 18 jaar geleden. Toen kwamen we voor het eerst in aanraking met de (Hongaarse) Unitarische Kerk in Transsylvanië (westelijk deel van Roemenië) via de plaatselijke kerk van Szent György, met wie we als remonstrantse gemeente sinds 2000 een partnerrelatie hebben. Er ging een wereld voor ons open. O ja, als ik de handboeken kerkgeschiedenis erop na lees, staat het allemaal wel beknopt beschreven, maar wie kon, in de jaren zeventig toen ik theologie studeerde, de (kerk)geschiedenis van Oostelijk Europa iets schelen?

50 jaar oud

Tina en ik werden ruim een half jaar geleden uitgenodigd voor de plechtige herdenking van het 450-jarig bestaan van de Unitarische Kerk in Transsylvanië, dus 51 jaar ouder nog dan de Remonstrantse Kerk. De unitariërs worden gerekend tot de linkervleugel van de Calvinistische reformatie. Op 13 januari 1568, toen hier in de Nederlanden later in dat jaar de 80-jarige oorlog begon, werd daar die kerk geboren. Dat viel samen met de uitvaardiging van het Edict van Torda.

Het prinsdom Zevenburgen, het oostelijk deel van het Hongaarse koninkrijk, dat niet bezet was door de Turken maar wel schatplichtig was aan hen, viel toen onder de vorst János Zsigmond Zápolya. Hij was onder invloed van de geestrijke hofprediker Frans Davids en diens ideeën. In overleg met de vertegenwoordigers van de belangrijkste maatschappelijke groeperingen liet János een edict opstellen waarin de vier invloedrijkste denominaties (rooms-katholiek, luthers, calvinistisch en unitarisch) beloofden elkaar niet te bestrijden, maar te respecteren en vrij te laten.

Geschenk van God

Het motto en de geest van het edict is 'geloof is een geschenk van God' en dat kan niet door medemensen worden opgelegd. Religieuze tolerantie wordt in dit deel van Europa geïntroduceerd, terwijl de rest van Europa in meerdere of mindere mate getekend wordt door godsdienststrijd vermengd met machtsstrijd. Het Pools-Litouwse rijk (hé waar ligt dat nu weer?) uit diezelfde periode werd op zijn beurt geïnspireerd door de religieuze tolerantie van Torda.

Je snapt wat er gebeurt als die belangrijke denominaties, waaronder zelfs een radicale als de unitarische, elkaar erkennen, respecteren en vrij laten in plaats van elkaar – soms zelfs met wapens – bestrijden. Er komt rust, ontspanning, samenwerking en welvaart. Kortom, Vrede!

Ook al blijft de religieuze tolerantie aanvankelijk beperkt tot de rooms-katholieken, lutheranen, calvinisten en unitariërs (de oos-

ters orthodoxen, joden en moslims vallen er nog buiten), is het toch een soort vooruitgeschoven, verlicht moment in een vrij duistere tijd. Het is een geschenk van God wanneer mensen (eindelijk) hun verstand en hart gebruiken.

Brussel

Niet lang na de herdenkingsdienst in Torda op 13 januari 2018, waarin alle religieuze tradities van Transsylvanië en Roemenië waren vertegenwoordigd, reisde een delegatie van de Unitarische Kerk af naar Brussel met het verzoek om 13 januari in heel Europa in te stellen als de dag van de religieuze tolerantie. Ik vind het een prachtig idee om zo een hoofdstuk uit de geschiedenis van Oostelijk Europa tot die van geheel Europa te maken, temeer daar religieuze tolerantie geen overbodige luxe is, ook niet in het Europa van vandaag. Beleefd hoorden officials de delegatie aan, maar naar we moeten vrezen, is het verzoek verdwenen in het moeras van de Brusselse bureaucratie.

De ladder

Na de herdenkingsdienst in Torda werd een sculptuur onthuld op het plein naast de kerk waar het Edict van Torda werd geproclameerd.

De Unitarische Kerk in Transsylvanië (een Hongaarse kerk) had uiteindelijk gekozen voor het beste ontwerp en dat was van een Roemeense kunstenaar. In een samenleving waarin Roemenen en Hongaren doorgaans op gespannen voet met elkaar staan, is dat een hartverwarmende toepassing van tolerantie.

Het is een grote ladder van brons, geplaatst op een grote zwerfkei. Op zo'n kei stond Frans Davidis toen hij de burgerij van Kolo-zsvár (Cluj) overtuigde om de unitarische gezichtspunten te aanvaarden: God is één en geen Drie-eenheid zoals het dogma van de Triniteit wil, en Jezus is mens en geen godheid. Hij is wel 'onze ware en beste leraar' en alleen goddelijk in die zin dat wij mensen allemaal kinderen van God zijn.

De treden worden bovenin de ladder vogels die zich beginnen los te maken van de ladder. Het verbeeldt de weg, niet alleen die van religieuze tolerantie maar in wezen die van innerlijke vrijheid, waarvan religieuze tolerantie een vrucht is.

Dat het verlichte moment van toen een bron van inspiratie mag blijven voor onze unitarische vrienden in Roemenië en voor ons hier in het Westen!

Florus Kruyne

Gastvrijheid staat voorop

Candido (l) en Stefan (r)

Ze werken allebei al jaren in de Geertekerk: Candido de Leij sinds 2011, Stefan Haake sinds 2013. Als locatiemanagers zijn ze soms wel 50 uur per week op de vloer. Maar doordat hun werktijden veelal in de avonduren of op doordeweekse dagen liggen, blijven ze voor veel zondagse kerkgangers buiten beeld. Tijd om hier verandering in te brengen!

Locatiemanagers

Sinds december 2015 heeft Huize Molenaar de commerciële exploitatie van de Geertekerk overgenomen. Hierbij zijn Candido de Leij en Stefan Haake als locatiemanagers de vaste krachten. Allebei kennen ze het gebouw en de technische voorzieningen als hun broekzak. Met een vast team van enthousiaste collega's zorgen ze ervoor dat de vele concerten en partijen die in de Geertekerk plaatsvinden goed verlopen en dat de inwendige mens goed wordt verzorgd. Overigens zijn ze op zoek naar

versterking van dit team, geïnteresseerden kunnen zich bij hen melden. Candido en Stefan kunnen er intens van genieten als hun gasten na een mooi concert of een geslaagd congres tevreden en blij naar huis gaan.

Vaste gasten

Naast de Remonstrantse Gemeente Utrecht voelen vele 'vaste gasten' zich kind aan huis in de Geertekerk: al 51 jaar maakt Bachcantates Utrecht op de eerste zondag van de maand gebruik van de kerk. De Geertekerk is verder de vaste repetitielocatie van de Nederlandse Bachvereniging en kamerorkest Pulcinella. Mede door de fantastische akoestiek is de Geertekerk erg geliefd bij orkesten en koren. Er zijn circa 80 tot 100 concerten per jaar, waaronder die van het Festival Oude Muziek en het Internationaal Kamermuziek Festival. Daarnaast vinden er onder meer tango-avonden, diploma-uitreikingen, meezingconcerten, nascholingen, jubilea, congres-

sen, jaarvergaderingen, trouwerijen en uitvaarten plaats.

Mensenstromen

Elke gebruikersgroep heeft eigen wensen en behoeften voor wat betreft catering, opstelling en indeling van de ruimte. Tegelijk moeten de locatiemanagers rekening houden met de logistiek, de veiligheid, de zichtlijnen, de doorstroming bij binnenkomst, na afloop en bij eventuele calamiteiten. Dit hebben ze geleerd van hun voorganger, Rob van Stek. Stefan is de technische man. Hij weet bijvoorbeeld alles van de geluidsinstallatie en de brandmeldinstallatie van het gebouw. Candido richt zich met name op de catering, zoals de lunch bij een congres of de drankjes bij een concert. Ook doet hij veel achtergrondwerkzaamheden, zoals het voorraadbeheer. Samen nemen zij deel aan het wekelijkse overleg met de salesafdeling, signaleren klein onderhoud, etc.

Geluidsdicht

Stefan: "We vonden de Geertekerk ook voor de verbouwing al een heel fijn gebouw om te werken, met een prettige sfeer en uitstraling. Maar dat er nu, na de verbouwing, geluidsdichte foyers zijn en er een professionele keuken is, is voor het werkcomfort een enorme verbetering. In het verleden kon er tijdens lezingen of concerten niet doorgewerkt worden in de keukenhoek, omdat er anders gerinkel van serviesgoed was."

Improviseren

Bij de verbouwing is veel moeite gedaan om de akoestiek van de Geertekerk te behouden. En dat is gelukt! Tijdens de verbouwing was de kerk soms ook verhuurd en moest er flink geïmproviseerd worden. Bijvoorbeeld toen er 300 concertbezoekers via de huidige Canneman foyer naar de kerkzaal moesten lopen, terwijl de vloer daar open lag. Met alle gevaren van dien. Of toen er voor 250 perso-

nen thee gezet moest worden met een simpele huis-tuin-en-keuken waterkoker omdat de oude keukenhoek was verwijderd en de nieuwe keuken nog niet klaar was. Des te meer waarden Stefan en Candido de huidige goede voorzieningen in de Geertekerk.

Samenwerking

Candido: “Het gedeelde gebruik van het gebouw betekent dat wij als locatiemanagers flexibel moeten zijn binnen de gemaakte afspraken en dat doen we met veel plezier. Het verloopt in de meeste gevallen heel soepel. Een enkele keer komt het voor dat spullen in de keuken verkeerd worden weggelegd of vuil worden opgeborgen. Door duidelijke instructies bij de kasten en goed onderling overleg tussen de verschillende gebruikers proberen we om dit soort dingen tot een minimum te beperken. We werken daarbij heel prettig samen met de mensen van de RGU.”

Stefan: “We vinden het fijn dat de samenwerking met de RGU zo goed gaat, met RGU-coördinator Inge van de Pavoordt in het bijzonder. Het is best een uitdaging met twee verschillende gebruikers in het gebouw een goed huwelijk te sluiten. We willen graag meer doen aan ondersteuning van bijeenkomsten voor goede doelen, pro bono en in combinatie met de RGU.”

Roots

Candido studeerde Geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht. Hij werkte na zijn studie onder meer bij de studentenadministratie van de Universiteit en de Onderwijsinspectie. In 2011 kwam hij, in eerste instantie als invalkracht, bij de Geertekerk om te helpen bij ‘partijen’. Gaandeweg kon hij steeds meer gaan werken en sinds enige tijd is het zijn vaste werk.

Stefan is opgeleid als professioneel musicus. Hij studeerde lichte muziek en trompet aan het Conservatorium in Hilversum, maar koos ervoor om zijn muzikantenbestaan in te ruilen voor meer vastigheid. Verder was hij mede-eigenaar van een muziekstudio in Londen. Zijn tongval verraadt zijn Duitse ‘roots’. Hij werd geboren in Hamburg, woonde enkele jaren in Zwitserland

en Frankrijk, en inmiddels al sinds 1989 in Nederland.

Onopvallend

Hun werk is onregelmatig: soms meer dan 50 uur per week, soms maar een paar ochtenden. Soms al om 7.00 uur 's ochtends beginnen en soms pas om 2.00 uur 's nachts klaar. De locatiemanagers doen hun werk zoveel mogelijk op de achtergrond en onopvallend. Als ze hun werk goed doen, merken de gasten zo min mogelijk van hun aanwezigheid. Stefan en Candido leggen tijdens een gemiddelde werkdag ‘op de vloer’ heel wat kilometers af en sjouwen veel met kratten, stoelen en podiumdelen. Een abonnement op de sportschool hebben ze dan ook niet nodig.

Genieten

Stefan kan tijdens het opbouwen van de koffietafel in de noordbeuk in zijn eigen woorden ‘intens genieten’ van de muziek die wordt gerepeteerd. Maar verder is er tijdens het werk weinig gelegenheid om te luisteren naar de muziek die wordt uitgevoerd. Candido heeft vooral een voorkeur voor ‘oude muziek’ (middeleeuwen, renaissance en barok). Hij bezoekt dan ook graag het Festival Oude Muziek. Maar in zijn vrije tijd komt hij liever niet zoveel in de Geertekerk, want dan gaat hij in de ‘werkstand’: “Er is altijd wel wat op te ruimen of schoon te maken, ik zie dat meteen en ben dan

niet echt ontspannen.” Een absoluut hoogtepunt van wat hij qua muziek in de Geertekerk heeft gehoord is een uitvoering van Canto Ostinato door Cello Octet Amsterdam. Ook kan hij erg genieten van de generale repetitie van de Matthäus-Passion door de Nederlandse Bach Vereniging.

Spiritueel

Op de vraag of ze zelf ‘spiritueel geïnteresseerd’ zijn, geeft Candido aan dat hij zichzelf bestempelt als atheïst. Wel is hij in het verleden vijf keer naar Taizé geweest, een internationale christelijke oecumenische kloostergemeenschap. Niet zozeer vanuit religieuze interesse, maar omdat hij het leuk vond om daar in korte tijd veel jonge mensen uit allerlei landen te ontmoeten. Stefan groeide op tussen zeer enthousiaste antroposofen. Dat heeft er bij hem toe geleid dat hij wat afstand heeft genomen van religie en spiritualiteit. Toch heeft hij zo nu en dan wel een soort van spirituele ervaring tijdens het spelen van muziek. Tijdens het improviseren op zijn trompet gebeurt het dat hij in een ‘flow’ komt, dat hij zichzelf een instrument voelt van ‘iets’. Dat is voor hem een spirituele ervaring. Sinds hij in de Geertekerk werkt, heeft hij enkele boeken gelezen over christelijke spiritualiteit. Hij voelt zich prima thuis tussen de mensen van de RGU en ervaart veel warmte.

BS

Veerkracht in de RGU

Ook onze Geertekerk-gemeenschap toont haar veerkracht! Afgelopen Pinksterdienst werden er ruim 20 mensen vriend of lid van de RGU. De redactie had een kort interview met zeven van hen. Wie zijn zij en wat bewoog hen om deze stap te nemen?

Nelly Kemp

Het eerste wat opvalt als je bij Nelly binnenkomt, zijn de prachtige schilderijen en tekeningen aan de muur. Het is eigen werk. Ze vindt het heerlijk om te doen. Het is bijna meditatie, vooral de botanische tekeningen. Nelly is voor de Geertekerk een oude bekende. In 2000 deed ze de oriëntatiecursus en daarna is ze lid geworden. Maar, zegt ze nu, ik was blijkbaar nog niet helemaal klaar. Ze vond het leuk en interessant, maar ze wist echt van toeten noch blazen, zegt ze. Ze komt uit een socialistisch nest en haar vader moest niets van de

kerk weten. Ze weet inmiddels dat het één het ander niet uitsluit. Gaandeweg heeft ze gemerkt dat je sympathie voor de sociaal democratie en bijvoorbeeld het boeddhisme kunt hebben en tegelijkertijd remonstrant kunt zijn. Maar het heeft wel een tijd geduurd totdat het gevoel ook klopte. Ze was in die eerste periode gaan zingen bij de cantorij en ze zat bij de Mak-groep, maar verder was ze nog niet heel erg bij de kerk betrokken. Dus met één been wel en met het andere been niet.

En toen heeft ze bedankt. Ze dacht de kerk helemaal niet nodig te hebben en dat bleek dus toch niet helemaal zo te zijn. In de wereld gebeuren er vreselijke dingen, oorlogen en rampspoed en toen ging ze de troost en de verdieping missen. Ze is nu een veel trouwere kerkganger dan dat ze ooit is geweest. Ze is weer aangehaakt doordat de Mak-groep een uitje organiseerde en ook alle ex-leden uitnodigde. Toen dacht ze direct: "Ik moet gewoon weer lid worden. Het is belangrijk en je voelt je betrokken bij iets groters dan jezelf". Toen heeft het nog ongeveer een half

jaar geduurd voordat ze weer lid werd. Ze heeft zelfs ook de introductiecursus weer gedaan, bij Alleke dit keer, en ze zingt weer. Het is natuurlijk ook het ruime van de remonstranten die haar aanspreekt. De ramen staan open en er wordt geen onderwerp gemeden. Je mag aan alles twijfelen en hoeft niets zeker te weten. Dat vindt ze een verademing.

En daar stond ze dus voor de tweede keer op 18 mei 2018, toen heeft ze gezegd: "In 2000 stond ik hier ook en toen zei ik: "Ik ben blij dat ik hier sta" en dat ik zeg het nu weer." Maar in dit geval wordt het niet 'drie keer is scheepsrecht'.

MS

Veerkrachttips van Alleke Wieringa

Bekijk eens wat je op een dag allemaal routinematig doet. Probeer om iedere dag zo'n routine nét iets anders te doen. Bijvoorbeeld: lees de krant eens van achter naar voren; laat de hond eens linksom uit in plaats van rechtsom. Zoek een nieuwe route naar je werk of naar de roeivereniging. Doe eens geen suiker in je thee. Of juist wel. Luister eens naar een andere radiozender. Ga eens ergens heen waar je nog nooit geweest bent. En kijk wat dit je brengt.

Tet Engelsma

Afgelopen najaar kwam Tet in Utrecht wonen. Niet voor werk of studie maar “om te wonen en voor de mensen”. Een “keuze van haar hart“ die ze vaker maakte in haar leven. Ze zocht de gemeenschap van een kerk om nieuwe mensen te leren kennen. Ze begon daarom verschillende kerken te bezoeken maar al na de tweede zei een vriendin: “Ga 'ns naar de Geertekerk, dat is een klein kerkje en dat is wat knusser.” Tet woonde er een dienst bij die haar aansprak vanwege het gedicht over vriendschap in de liturgie. “Het ging over mensen! En ik vond het mooi dat niet per se een schriftlezing uitgangspunt was voor de dienst.” Ze volgde de oriëntatiecursus, sloot zich aan bij de jongerengroep en koos ervoor om ‘vriend’ te worden van de RGU. “Dat vind ik minder benauwend dan lid worden. Bovendien sta ik ook (nog) ingeschreven bij de PKN.”

“In de afgelopen jaren was mijn geloof een beetje onder het stof komen te lig-

gen. Ik ging weinig naar de kerk en dacht er ook niet veel over na. Door de Geertekerk te bezoeken en deel te nemen aan de oriëntatiecursus kwam alles weer on-

der het stof vandaan. Mijn geloof werd weer ‘getoetst’.”

Ze merkte dat haar manier van geloven vooral berustend is, met veel vertrouwen. En ook herkende ze bij zichzelf traditionele elementen vanuit haar protestantse achtergrond, waarbij ze zich wel even afvroeg of er in de Geertekerk genoeg respect is voor mensen met traditionele opvattingen. Uiteindelijk vindt Tet het in de Geertekerk “pittiger en frisser” dan in de kerken die ze eerder bezocht. Ze beleeft er meer verbinding tussen geloven in God, de kerk en het leven van alledag. Ook het maatschappelijk engagement en niet alleen de Bijbelverhalen als uitgangspunt geven haar een gevoel van meer connectie. Ze vindt het belangrijk om “na te denken over wat ik eigenlijk vind. Over hoe we met elkaar en met de wereld omgaan. Duurzaamheid, vluchtelingen. Daar heeft de kerk een duidelijke rol in.”

MAD

Wendela Schenk

Wendela was reeds vriendin bij de remonstranten en stond afgelopen Pinksteren vóór in de kerk om toe te treden als lid. Begin dit jaar vatte ze dit voornemen op toen men haar vroeg voorzitter van de werkgroep Eredienst te worden. Je komt als voorzitter automatisch in de kerkenraad. En voor Wendela zit er gevoelsmatig wel een verschil tussen ‘vriend’ of ‘lid’ zijn: “Lid zijn voelt meer als iets van mezelf, meer betrokken dan ‘zomaar vriendje’”. Als kerkenraadslid wilde ze dan ook lid in plaats van vriend zijn van de remonstranten.

En begin juli stond ze opnieuw vóór in de kerk, nu om bevestigd te worden als kerkenraadslid. En nu zit ze ook al in de kiescommissie voor een nieuwe predikant. “Voor je 't weet, zit je tot over je oren in

de kerk”, zegt ze lachend. Maar “geloven is een wezenlijk onderdeel van m'n leven”, voegt ze eraan toe. De Remonstrantse Gemeente Utrecht biedt haar een vertrouwdheid en een binding met haar roots. Dat is belangrijk voor haar, evenals de “oprechte nieuwsgierigheid naar de wereld en de mensen, om te zien wat we kunnen bijdragen”. De mogelijkheid van het verbinden van spirituele vragen, boeddhisme en christelijk geloof spreekt haar vooral aan bij de remonstranten.

“In de kerkenraad ben ik misschien wel degene die de dingen soms een beetje anders wil. Ik vraag dan: moet dat zo? En als ik dan als antwoord krijg: dat doen we ‘altijd’ zo, dan neem ik daar niet altijd genoeg mee. Ik vind het belangrijk om verder te gaan op wat voorgaande kerkenraadsleden op-

gebouwd hebben. Want dat is waardevol en zonder basis geen vooruitgang en verandering.”

MAD

Petra Sloot

Hoe ze precies in de Geertekerk verzeild raakte, weet ze niet eens meer zo goed. Ze begon een zoektocht en haar eerste stap was – wie weet via Google – een bezoek brengen aan de Geertekerk. Ze kwam, ze zag en ze bleef. Het was eind 2016. In 2017 werd ze vriendin en dit jaar lid.

Ze komt uit de gereformeerde kerk vrijgemaakt. “Zo’n opvoeding”, zegt ze, “draagt bij aan het trouw zijn aan datgene waarmee je je wilt verbinden.” Ze zette een aantal jaren geleden een streep onder haar vrijgemaakte achtergrond. Ze voelde zich niet meer thuis in het dogmatisch denken. Een tijdje was ze ‘niks’. En nu dus remonstrant. Haar ouders vinden het fijn dat ze weer een plek heeft gevonden.

Ze heeft zich aangesloten bij de jonge remonstranten en voelt zich met hen, en ook

met de mensen met wie ze de oriëntatiecursus deed, verbonden. “Het is fijn dat er niet zoveel moet. In de vrijgemaakt gereformeerde kerk was het een drukte van belang met kerkdiensten, bijbelstudie en nog veel meer, en dat elke week.”

In het dagelijks leven is Petra docent aan de Hogeschool Rotterdam bij de opleiding Logopedie. Ze geeft vakken rondom onderzoek doen en neurologische taal-, spraak- en slikstoornissen. Daarnaast werkt ze nog een dag in de week als logopedist en linguïst in een ziekenhuis op de afdeling neurologie.

IL

Gerdienke Ubels

Al lang geleden dacht Gerdienke wel eens dat ze later maar eens in de Geertekerk moest gaan kijken. Toen studeerde ze nog en was ze intensief betrokken bij de EUG (studentengemeente) in de Janskerk. De remonstranten deden daar volop mee en leverden hun bijdrage aan deze gemeente in de vorm van een dominee-in-deeltijd.

Eind jaren '90 vertrok Gerdienke langzaam uit de EUG en bewandelde andere paden, maar nooit keerde ze zich van het geloof af. Sinds een paar jaar komt ze weer in de kerk, samen met haar partner. En ja, zoals ze vroeger al zei, het werd de Geertekerk. Ze deed de oriëntatiecursus en werd dit jaar met Pinksteren vriendin. “De christelijke geloofsgemeenschap vertegenwoordigt voor mij een unieke waarde. Ik wilde daar graag weer deel van zijn. Het is het ondogmatische van de remonstranten dat mij trekt en de lange worteling van het genootschap daarin. Ik vind het heel goed dat het gesprek tussen ver-

schillende ideeën en richtingen centraal wordt gesteld. Dat is wat ik zoek in een geloofsgemeenschap. Ik ben er dankbaar voor dat zulke plekken er zijn, ik wil daaraan deelnemen en helpen ze in stand te houden.”

En dat is niet alles, want Gerdienke heeft een plan. In september gaat ze haar studie theologie weer oppakken en start ze aan het remonstrants seminarium. Ze heeft destijds, naast haar studie Geschiedenis, ook een HBO-opleiding theologie gedaan (afstudeerrichting ‘media’). Vorig jaar ontstond de wens om de opleiding aan het remonstrants seminarium te gaan volgen. Ze heeft het afgelopen jaar de tijd genomen om haar wens verder te onderzoeken en nu is ze tot haar grote vreugde toegelaten. “Iemand zei tegen me: ‘Je geeft toe aan een oude liefde.’ En ja, dat is zo.”

IL

Gerard van den Berg

Gerard van den Berg wilde als kind eerst voetballer worden en later de nieuwe Mart Smeets. Hij is journalist en schrijver geworden. Het boek van zijn hand dat momenteel in de winkels ligt heet “Goud, Ja” en bestaat uit interviews met Groningse topsporters. Hij heeft onder meer vrijwilligerswerk gedaan in Zuid-Afrika en de afgelopen jaren voor New Dutch Connections in Utrecht, een organisatie die jonge

vluchtelingen inspireert en motiveert door ze te koppelen aan bedrijven, coaches en maatjes. Daar heeft Gerard zich ontwikkeld als storyteller en sinds enkele jaren heeft hij zijn eigen bedrijf: “Verhaal Mij” (www.verhaalmij.nl). Daarmee helpt hij organisaties om hun verhaal over het voetlicht te brengen en tekent hij in opdracht levensverhalen van mensen op in een boek of audiodocument.

Geboren en getogen in de stad Groningen kwam hij in 2009 naar Utrecht vanwege zijn baan bij de radio in Hilversum waar hij bij verschillende programma's heeft gewerkt. Hij is getrouwd met Mieke en ze hebben een zoon, Bram, van bijna twee. Gerard voelt zich thuis en op zijn plek in Utrecht, maar hij zal altijd Groninger blijven.

Het geloof is belangrijk voor hem. Zijn hele leven was hij verbonden aan de Gereformeerde kerk. Toen hij in Utrecht kwam wonen, is hij hier ook bij de PKN kerken gaan kijken, maar voelde zich er niet op zijn plek. Toen Bram werd geboren zijn Gerard en zijn vrouw opnieuw rond gaan kijken. Bij de remonstranten voelde het vanaf het eerste moment goed. Eind vorig jaar is Gerard vriend geworden van de RGU. Dat

daar een welkom aan vast zat met Pinksteren kwam een beetje als een verrassing. Hij vond het wel heel bijzonder om zo'n persoonlijk welkom te krijgen. Het gaf hem een gevoel van thuiskomen.

Voor zijn belijdenis bij de PKN heeft hij destijds een tekst gebruikt van Stef Bos, waar hij in Zuid-Afrika mee in aanraking was gekomen “Zondag in Soweto”.* Het gaat niet om de woorden, maar om het geloof te beleven, samen met mensen, om de gemeenschapszin en de kracht die je daaruit kunt putten. Dat gevoel en die sfeer lijkt Gerard bij de Geertekerk te hebben gevonden. Hij ervaart de diensten en de gemeenschap als heel fijn en open. Het spreekt hem aan dat het kwetsbaar mag zijn en dat je het allemaal niet zeker hoeft te weten. Hij voelt zich vooral heel erg welkom.

MS

*Zie voor de tekst: www.stefbos.nl/page/Liedteksten/detail/1273/Zondag_In_Soweto (of scan de QR-code)

Theodoor Scholte

Hij is vriend geworden van de Geertekerk, want de kerk biedt een rustmoment in zijn vaak hectische leven. “Het is goed voor mij om stil te staan, samen te zijn, te vieren en te delen met mooie mensen.” Als zoon van een predikant is hij met geloof en kerk opgevoed. Hij zag de negatieve kant (bijna het hele weekend ging op aan de kerk), maar ook de mooie kant met alle leuke en feestelijke dingen. Een tijd lang stond het allemaal tamelijk ver van hem af. Rond zijn dertigste en inmiddels wonend in Utrecht is hij toch weer gaan rondkijken in de kerk. “Ik zocht, denk ik, vooral rust. Dan kun je naar yoga of zo, maar ik ging terug naar mijn jeugd en mijn roots en zo kwam ik in de Geertekerk. Geloof is ook een goe-

de tegenhanger voor het werk dat ik doe. Dat is zeer feitelijk met veel cijfers. In de kerk gaat het over hele andere vragen en dingen.

Ik heb de introductie cursus bij Jan Willem Nieuwenhuijsen gedaan en de oriëntatie cursus bij Alleke Wieringa. In die laatste groep waren we met vijf domineeskinderen. Bijna alle vijf waren liberaal opgevoed. Dat is, denk ik, een belangrijke reden dat we ons niet van geloof en kerk hadden afgekeerd.”

De jongerengroep spreekt hem ook zeer aan. “Het is er vrij en informeel en het is bovendien een gezellige groep met leuke mensen.”

IL

Diaconale Geluiden en collectes

Collectes in de afgelopen tijd

Voor het UAF (Universitair Asiel Fonds; www.uaf.nl) dat vluchtelingstudenten begeleidt, is op 6 mei € 295,- bijeengebracht. In de drukbezochte Pinksterdienst op 20 mei bedroeg de collecte voor het supportcentrum van Bogdan Basjtovy € 494,-. Zie ook de aankondiging van het Geertecafé, waar Bogdan vertelt over zijn werk in Oekraïne. Verder vond de collecte voor Stichting Nour (www.stichtingnour.nl) plaats op 1 juli. De opbrengst van € 233,- komt ten goede aan zorg en bijzonder onderwijs voor kinderen in Zuid-Marokko.

Tot slot werd op 5 augustus gecollecteerd voor Stichting Thuis Sterven Utrecht (www.thuisstervenutrecht.nl); de opbrengst bedroeg € 227,-.

Komende collectes

Schuldhulpmaatje (2 september)

Als we op 2 september collecteren voor Schuldhulpmaatje zamelen we geld in voor de training van vrijwilligers. Zij leren om toe te passen de methode die Schuldhulpmaatje heeft ontwikkeld om mensen met (dreigende) schulden te begeleiden. Schuldhulpmaatje is een initiatief van de kerken in Nederland, waaronder de remonstranten. (www.schuldhulpmaatje.nl)

PAX (16 september, begin Vredesweek)

Het thema van de Vredesweek is dit jaar 'Generaties voor Vrede'. PAX vraagt aandacht voor de gevolgen van oorlog en voor de kracht van het samenwerken van jong en oud met het oog op leven in vrede. PAX wil zoeken naar verbinding en solidariteit tussen de generaties om van elkaar te leren en samen op weg te gaan naar vrede.

Meriem Foundation (23 september, einde Vredesweek)

Dit project richt zich op de zorg voor vrouwen die in de regio Quando (Benin) lijden aan een obstetrische fistel (door aantasting van inwendig weefsel na een bevaling volledig incontinent zijn). Zonder behandeling is het lot van deze vrouwen en hun kinderen uitgestoten worden uit de gemeenschap. Doel van de collecte is om samen met de Utrechtse Omar al Farouq moskee hersteloperaties en de opleiding van plaatselijke chirurgen financieel mogelijk te maken. Na de dienst is er een Geertecafé over dit project.

Planet Romeo Foundation (7 oktober, Coming Out Zondag)

Deze zondag is de collecte voor de Planet Romeo Foundation, een organisatie die kleine initiatieven ondersteunt op het gebied van LGBTI-rechten. Ze doneren tussen de € 500,- en € 5.000,- aan LGBTI-doelen en richten zich daarbij op gemeenschapsorganisatie, bieden van een veilige

plek alsmede sport en cultuur. Voorbeelden van zulke doelen zijn Wings to Transcend Namibia, Pink Myanmar, en ELLES Cameroon (www.planetromeofoundation.org).

Voedselbank (4 november)

De Voedselbank Utrecht voorziet zo'n 500 gezinnen van voedsel en levensmiddelen. Dit zijn zo'n 1.200 'monden', waarvan 40% kinderen. 'Omdat de aanvoer van houdbare producten nog steeds achterblijft bij die van verse zijn houdbare producten bijzonder welkom', schrijft de Voedselbank ons.

We gaan dan ook op zondag 4 november direct na de dienst met de opbrengst van de collecte voor de Voedselbank inkopen doen bij Albert Heijn. Zet u deze datum dus alvast in uw agenda: wij kunnen wel wat helpende handen gebruiken!

Driemaal Geertecafé in de komende periode

Het Geertecafé is het moment waarop iemand 'uit het veld' vers van de pers vertelt over het werk van haar of zijn organisatie en met de bezoekers in gesprek gaat. Een prachtgelegenheid om te horen en te ervaren waarvoor we elke keer geld inzamelen! De Geertecafés beginnen rond 12.00 en duren tot 14.00 uur.

16 september - Begin Vredesweek

Het begin van de Vredesweek valt op 16 september (zie elders of op de site voor informatie over (de) andere activiteiten). Na de dienst vertelt PAX-medewerkster Lisa Stumpel over nieuwe vormen van vreedzaam verzet. Kom luisteren naar en meedenken over de methode 'Activist Lab' met de focus op jongeren, empathie en activisme.

23 september - Einde Vredesweek

Aan het einde van de Vredesweek ligt bij de RGU de nadruk op interreligieuze samenwerking. Collecte en Geertecafé gaan deze dag over het project voor vrouwen in Benin met een obstetrische fistel (zie ook hiervoor). Voor dit project willen we ons samen met de Omar al Farouq moskee inspannen. Onze gast Meriem Ocak komt hierover vertellen.

14 oktober - Hulpnetwerk weeskinderen in Oekraïne

Vereerd zijn we, dat we 14 oktober als Geertecafé-gast Bogdan Bashtovy mogen verwelkomen. Hij vertelt over het support centrum dat hij in 2004 in Kiev heeft opgericht. Dit centrum biedt steun aan jongeren die na een leven in een kindertehuis een zelfstandig bestaan moeten opbouwen. Het sociale netwerk tussen de jongeren onderling dat is ontstaan, is zeker zo belangrijk als de hulp zelf. In Kiev begonnen, is het

werkgebied inmiddels al verder uitgebreid. (Meer informatie bij Lies Gualthérie van Weezel, vriendin van de RGU.)

Arminiaanse maaltijd op 19 oktober

Jaarlijks organiseren we als diaconie de Arminiaanse maaltijd, waarvan de opbrengst voor het Smulhuis in Utrecht is. Daklozen kunnen daar voor een maaltijd en slaappleaats terecht en prostituees voor hulp. Het is een moment van ontmoeting en kennismaking, van verbinding en gesprek. U bent van harte uitgenodigd! Ook als u nog niet zo bekend bent met de Geertekerk. Het contact komt altijd makkelijk tot stand op deze avond. De diaconie kookt en zorgt voor een buffet. Helpers in de rol van chauffeurs of koks zijn welkom! Graag bij de diaconie kenbaar maken; persoonlijk bij de diaconieleden of via het mailadres.

Dag en tijd: vrijdag 19 oktober, 18.00 – 20.00 uur

Kosten: € 10,- p.p.

Plaats: Geertekerk

Opgave: Aanmelden via diaconie@geertekerk.nl of intekenen op de lijst in de kerk na de diensten van 30 september, 7 en 14 oktober.

Spotlichtproject: Hospice Heuvelrug

In deze rubriek lichten we projecten toe die jaarlijks vanuit het vermogen van de diaconie (dus niet vanuit een collecte) een bedrag ontvangen. Een van die projecten is Hospice Heuvelrug in Zeist (www.hospice-heuvelrug.nl). Een kleinschalig gastenhuis voor mensen voor wie het niet mogelijk is om de laatste levensfase thuis door te brengen. Ze ontvangen hier hoogwaardige palliatieve zorg, met liefde en respect gegeven door het team van vaste medewerkers, ondersteund door vrijwilligers. De gasten en hun naasten kunnen, naast zorg, rekenen op aandacht voor de psychosociale, emotionele of spirituele aspecten van de situatie en het proces van afscheid nemen.

Tot slot

Mocht u een bepaald diaconaal doel graag steunen, terwijl u niet in de dienst aanwezig kunt zijn, dan kunt u uw gift ook overmaken naar de rekening van de Diaconale Commissie van de RGU: NL 87 INGB 0000 1198 01. Vermeldt u er dan wel bij voor welk specifiek doel u het overmaakt?

*Namens de Diaconale Commissie,
Marijke Kools*

Geertecantorij 40 jaar

Uitnodiging Jubelconcert

De Geertecantorij bestaat dit jaar 40 jaar! Dat wordt gevierd met een feestelijke cantorijdienst in de Geertekerk op zondag 14 oktober 2018 om 10.30 uur. Zoals een jarige betaamt, trakteert de cantorij na de kerkdienst op taart bij de koffie. Aansluitend, om 12.30 uur, verzorgt de Geertecantorij samen met het Kamerkoor een kort jubelconcert. De cantorij nodigt iedereen uit om dit jubileum gezamenlijk te vieren.

Zangers van het eerste uur

In de 40 jaar dat de Geertecantorij bestaat hebben vele zangers en zangeressen korte of langere tijd meegezongen. Wil en Hans Everwinnink-Onnekink en Adri Onnekink zijn sinds de oprichting in 1978 onafgebroken lid geweest van de cantorij. De repetities op donderdagavond en de uitvoeringen zijn een vast onderdeel van hun leven geworden. En ze zingen nog steeds met veel plezier mee!

Hun moeder, Gerda Onnekink-Snel, kwam in 1957 vanuit Schiedam in Utrecht wonen en had daar in een cantorij gezongen. Mede door haar enthousiasme en met medewerking van de toenmalige predikant ds. Overdiep werd er binnen de RGU in 1978 een cantorij opgericht, onder de muzikale leiding van Tony ten Veen. Het aantal leden fluctueerde nogal. In eerste instantie werd er gezongen met drie stemgroepen: sopranen, alt en 'heren'. Later – in 1992 – toen Gonny van der Maten contrijs was geworden, werden de heren onderverdeeld in tenoren en bassen. Stemmen kunnen in de loop der jaren ook veranderen: Adri zong 15 jaar als bas, maar nadat hij was gestopt met roken werd zijn stem hoger en tegenwoordig zingt hij de tenorpartij. Sinds 2013 zingt de Geertecantorij onder de enthousiaste leiding van cantor Maarten van der Bijl.

De zangers van het eerste uur

In memoriam

Kees van der Enden

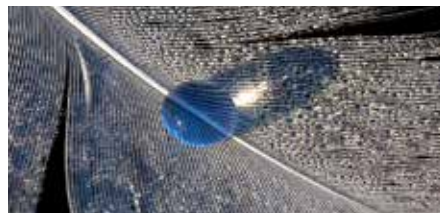
Op 8 juli jl. overleed Cornelis (Kees) van der Enden op de leeftijd van 95 jaar. De familie schreef: "Vier maanden na het overlijden van zijn geliefde vrouw is vredig van ons heengegaan onze lieve, wijze en bijzondere vader en opa." De heer en mevrouw Van der Enden kwamen over uit de remonstrantse gemeente Eindhoven (ds. Palmboom was een goede bekende van hen) naar Zeist om dichterbij hun kinderen en kleinkinderen te zijn. Aan de Technische Universiteit van Eindhoven doceerde Kees bedrijfskundige economie.

Kees van der Enden ervoer ik als een bijzonder aardige man. Hij was niet in de voetsporen van zijn vader getreden, maar een eigen weg gegaan in het leven. Hij had een filosofische belangstelling en naar zijn zeggen was zijn motto 'wat je niet kunt oplossen moet je laten rusten'. Tijdens de uitvaartplechtigheid op 14 juli werd gelezen uit I Corinthiërs 13 de bekende en prachtige tekst: "En nu blijft geloof, hoop en lief-

de, deze drie; doch de meeste van deze is de liefde." Blijkbaar was dit van grote betekenis voor hem en zijn geliefden.

Moge Kees van der Enden rusten in de vrede van God die ons verstand te boven gaat.

Florus Kruyne

Dick van Lieshout

Op 13 juli jl. overleed Dirk Martien (Dick) van Lieshout op de leeftijd van 68 jaar. Dick was sinds 1994 lid van de RGU. Hij was advocaat en had een prikkelende flux de bouché. Achter de kleurrijke woorden ging een mens schuil die zich niet zo gemakkelijk liet kennen. Naast het goede contact met ds. Geels destijds en een enkel contact binnen de RGU was het vooral de kring van Vrijmetselaars waarin hij na jaren van terughoudendheid de moed vond om zich te openen. Dat resulteerde in hartelijke banden die hem ook in de ziekteperiode droegen. Vandaar dat de broeders van zijn loge zijn uitvaartplechtigheid leidden in de aula

van Den en Rust (Bilthoven) op 21 juli jl. Dick was een enthousiaste kerkganger en bezoeker van de ledenvergaderingen. Hij was altijd geraakt door de zegen naar St. Patrick, zo liet hij blijken bij de uitgang van de kerkdienst. Vandaar dat ik namens de remonstrantse gemeente deze woorden tegen het einde van de plechtigheid nog één keer heb uitgesproken.

Dat Dick opgenomen mag zijn in de ruimte van Gods onvoorwaardelijke liefde.

Florus Kruyne

Oproep

Mijn naam is Annelie Bakker en ik ben de dochter van ds. Kirsten Slettenaar, voorganger van de remonstrantse gemeente Twente. Ik ben op zoek naar een kamer, want vanaf september studeer ik in Utrecht 'Liberal Arts and Sciences'. Ik ben sociaal ingesteld en houd van gezelligheid, ik word lid van studentenroeivereniging Triton en ik heb veel zin in mijn studie. Heeft iemand misschien voor mij een kamer te huur? Ik zou er erg blij mee zijn. Ik ben te bereiken via anneliebakker@hotmail.com. Alvast erg bedankt.

Annelie Bakker.

Van de Werkgroep Eredienst

COMING OUT SUNDAY 2018; Ik stap uit de kast! U – jij – jullie – wij – allemaal???

Natuurlijk is het soms helemaal niet gemakkelijk om uit die kast te stappen. Vooral als het gaat om eigenschappen van jezelf die in de maatschappij minder gewaardeerd worden of als het om idealen gaat waar de gemeenschap weinig gevoel of geld voor over heeft.

'In die kast, donker en erg benauwd, je geest verstikt, je draait rondjes in je eigen mindset, het eruit stappen lijkt een enor-

me inspanning te kosten. Hoe zijn we daar (in godsnaam) in terecht gekomen? Wie heeft ons er in gestopt of waren we het zelf die in die kast zijn gaan zitten? En .... hoe lang gaan we daar in vredesnaam nog mee door?'

Stap uit de kast en deel wie of wat je bent met mensen die je vertrouwt. Ken je ze niet, zoek ze.

Ze zijn er echt! In de Geertekerk is veel openheid te vinden. Blijf niet met je verstikkende gedachten rondlopen.

Op zondag 7 oktober besteden we in onze eigen Geertekerk aandacht aan het 'ten diepste gehoor geven aan de stem van je ziel' tijdens onze eigen Coming Out Sunday. Voorganger is Florus Kruyne.

Ik wens je namens de werkgroep Eredienst van de Geertekerk op zowel 7 als 11 oktober een goede, geziene, open en verbindende Coming Out (Sun)Day toe! En de dagen en jaren daarna!

Margreet de Hartog - de Ree

Terugblik

Veel bezoekers en ontroering bij jubileum 30 jaar Charter van Groningen

'Bemoedigend', 'ontroerend' en 'hoopgevend', zo luiden veel van de reacties die INLIA mocht ontvangen op het jubileumweekend eind juni 2018.

De Martinikerk was voor de afsluitende viering bijzonder goed gevuld. Ruim 350 mensen maakten de dienst mee, met de kaarsen estafette die in de maanden daaraan voorafgaand door het land was gegaan. De kaarsen werden binnen gebracht door vertegenwoordigers van alle provincies en een vertegenwoordiger van de internationale vluchtelingengemeenschap.

Op de zaterdag waren er exposities van

onder meer de bekende dokter Pietro Bartólo uit Lampedusa, die daarvoor naar Groningen kwam. Ook werd het tentenkamp in 1997 in de Drentse bossen herdacht. In de Martinikerk was een Wall of Hope gemaakt door jongeren. Ook werden de Levende Stenen uitgereikt; aan de jonge ambassadeurs van Defence for Children die

zich inzetten voor een eerlijk kinderpardon en aan de 16-jarige Toby uit Amsterdam die kleding inzamelt en uitdeelt aan vluchtelingen in nood.

Op de website www.inlia.nl vindt u het volledige verslag.

Oproep

Was u bij het jubileumevenement eind juni en heeft u misschien foto's gemaakt? Wij zouden die foto's graag ontvangen! We maken een foto-album op de website van INLIA en plaatsen daar ook graag uw bijdragen.

U kunt ze sturen aan info@charter1988.nl.

Terugblik

Geertekampeer

In het laatste juniweekend beleefden we voor de eerste keer de Geertekampeer. We waren met z'n zestien: drie gezinnen, drie solo's en een hondje. Allemaal in tenten (of tenthutten) op een eenvoudige (maar mooie) camping in het oosten des lands: De Baankreis in Almen. Eenvoud was misschien wel het grootste kenmerk: geen intens programma – gewoon samen daar zijn – elkaar wat beter leren kennen, samen eten en dingen ondernemen – maar met de ontspannen notie dat er niets hoefde. Met een zwembad om de hoek en een prachtige oude stad dichtbij en het schitterende weer was het gewoon af!

In alle bescheidenheid waren onze tenten het vehikel voor een verdere ontmoeting. De kinderen spelen samen op het grasveld, je loopt makkelijker bij elkaar aan, en je moet samen wat dingetjes regelen. 's Avonds onder de sterren een gesprek bij het vuur en dan ook zomaar een meteoriet of een stuk ruimteschroot brandend z'n spoor zien trekken, aan een lange tafel in het gras met al ons eten gedeeld of zittend in het water van de Berkel – afkoelen

en kletsen tegelijkertijd! Bijzondere ontmoetingsmomenten.

Op zondag zijn we ter kerke gegaan bij de remonstranten in Lochem. Heel boeiend om eens mee te maken hoe het in een 'andere tent' dan de onze toegaat.

Het algemene gevoel is dat we dit volgend jaar weer gaan doen. Reserveer vast 5-6-7 juli 2019 in je agenda, heb ik ook maar vast gedaan!

Alleke Wieringa

Oproep

Gedoopt worden

Je kunt je kindje bij ons laten dopen. Het zal gedoopt worden als 'kind van God' en het wordt niet automatisch lid van de remonstranten. Zo wordt het vrij gelaten om later zelf te kiezen welke levensbeschouwelijke richting hem of haar het meeste aanspreekt.

Het kan ook gebeuren dat je als volwassene het verlangen hebt om gedoopt te worden – ook dat kan. We gaan er van uit dat je daar vóór nog niet gedoopt bent. Je kunt je hiervoor opgeven bij één van de predikanten.

We bereiden in samenspraak de doop en de kerkdienst voor.

Op 18 november is er een doopdienst o.l.v. ds. Alleke Wieringa

Je kunt je bij haar opgeven voor een voorbereidend gesprek: alwieringa@icloud.com

Schrijfactie Amnesty International

Israël houdt de Palestijnse politica Khalida Jarrar al ruim een jaar vast zonder haar aan te klagen of voor een rechter te brengen. Ze zou een bedreiging voor de staatsveiligheid zijn. Maar het bewijs hiervoor is geheim en ze heeft geen mogelijkheid haar detentie aan te vechten. Op 2 juli vorig jaar vielen vijftig zwaarbewapende Israëlische soldaten midden in de nacht het huis van Khalida Jarrar in Ramallah binnen. Ze brachten haar over naar Israël waar ze sindsdien in administratieve detentie zit. Dit betekent dat de autoriteiten haar voor onbepaalde tijd mogen vasthouden zonder haar aan te klagen. Ze heeft geen inzage in het bewijs tegen haar en kan zich niet voor een rechter verdedigen. Een rechter verlengde haar administratieve detentie op 17 juni met weer vier maanden.

Na afloop van de dienst op startzondag 9 september kan een brief ondertekend worden waarin aan de Minister van Defensie van Israël dringend wordt verzocht Khalida Jarrar en alle andere administratieve gevangenen onmiddellijk vrij te laten dan wel aan te klagen met een eerlijk proces.

Extra: de werkgroep Amnesty International van de RGU zoekt nieuwe medewerkers. Als medewerker heb je de mogelijkheid

zelf acties uit te zoeken. De schrijfacties worden behalve in juli en augustus elke maand na afloop van de dienst gehouden. Hoe meer leden de werkgroep telt, hoe minder vaak je aan de beurt bent! Wend je voor vragen of aanmelding tot Marian van Leeuwen-Scheltema (marianscheltema@gmail.com of 06-46708565).

Wergroep Amnesty International

Oproep

Gun het ouders van jonge kinderen om de kerkdienst bij te wonen

Hierbij een oproep aan alle trouwe Geertekerkers! In het drukke, volle leven van ouders van jonge kinderen is er, naast werk en kinderen, niet zo veel gelegenheid om naar de zondagse diensten in de Geertekerk te komen. Na een gesprek met jonge remonstranten uit onze gemeente werd één ding heel duidelijk: ze willen zo graag, als ze naar de kerk kunnen komen, de kerkdienst kunnen bijwonen. Nu moeten ze vaak bij hun kinderen in de crèche blijven, omdat er geen andere 'oppas' is.

Daarom een vraag aan u: kunt u, als u regelmatig naar de kerk gaat, een keertje dienst doen in de crèche van de Geertekerk? Geef u op! Als iedereen dat twee keer per jaar doet, zou dat al geweldig zijn! De crèche draait nu eens per twee maanden één zondag! Bij ruimer aanbod van begeleiding, zou dat zelfs éénmaal per maand kunnen worden. Ben jij een jongere van de Klub mét oppas ervaring? Geef je dan ook op! De crèche heeft altijd twee mensen begeleiding per keer nodig.

Wees ruimhartig. Denk aan anderen, Geef u op!!

Graag reacties naar Nel Moen (Kerkenraadslid Jeugd en Jongerenwerk)

Agenda

vr 31 augustus - zo 2 september - Start-weekend Klub, o.l.v. Rachele van Andel, in Casella, Hilversum

ma 3 september - Dansmeditatie, o.l.v. Neliën van Doorn, 10.00 uur in de Geertekerk

za 8 / zo 9 september - Cantorij in één dag, o.l.v. Maarten van der Bijl, 15.00 uur / 09.00 uur, Geertekerk

ma 10 september - Leeskring 'Pelgrim 2.0', o.l.v. Hetty Zock, 20.00 uur, Geertekerk

ma 10 september - Gesprekskring Grenzeloos, inlichtingen bij Ineke Ludikhuizen, 20.00 uur in Utrecht

ma 17 september - Dansmeditatie, o.l.v. Neliën van Doorn, 10.00 uur, Geertekerk

ma 17 september - Leeskring 'Mak', over Nederlandse of vertaalde buitenlandse literatuur, inlichtingen bij Ellen Edelman, 14.00 uur bij een deelnemer thuis

ma 17 september - Voorbereiding Coming out Sunday, o.l.v. ds. Florus Kruijne, 20.00 uur, Geertekerk

di 18 september - Bijbelkring Zeist, o.l.v. ds. Heine Siebrand, 14.00 uur in Zeist, opgave bij Gonne Goustra

wo 19 september - Veerkracht in Joodse en Palestijnse literatuur, o.l.v. Corrie Vis,

19.30 uur, Geertekerk

do 20 september - Regiokring Doorn e.o., o.l.v. ds. Alleke Wieringa, opgave bij G. Waller, 14.00 uur in Doorn

zo 23 september - Walk of Peace in het kader van de Vredesweek, vanaf 13.00 uur bij de Geertekerk

ma 24 september - Leeskring 'Filosofie', inlichtingen bij Cor Stolk, 20.00 uur, Geertekerk

di 25 september - Gespreksavond 'Waarden in Beweging', o.l.v. ds. Heine Siebrand, opgave bij Teun van Dorp, 19.30 uur in Geldermalsen

di 25 september - Kind en geloof, Kring voor ouders van adolescenten, o.l.v. Barbara Schouten, 20.15 uur bij een deelnemer thuis

wo 26 september - De Meditatieproeverij, o.l.v. ds. Florus Kruijne, 20.00 uur, Geertekerk

do 27 september - Avondkring Zeist, o.l.v. Ellen Edelman en Judith Fournier, 20.00 uur in Austerlitz

ma 1 oktober - Dansmeditatie, o.l.v. Neliën van Doorn, 10.00 uur, Geertekerk

di 2 oktober - Bijbelkring Vechstreek, o.l.v. Alleke Wieringa, opgave bij Mattie van der Slikke, 10.00 uur bij een deelnemer thuis

wo 3 oktober - Veerkracht in Joodse en Palestijnse literatuur, o.l.v. Corrie Vis, 19.30 uur, Geertekerk

do 4 oktober - Van Kaft tot Kaft, Wijsheid vinden in de bijbel en er net buiten, o.l.v. ds. Alleke Wieringa, 10.00 uur, Geertekerk, informatie en opgeven bij ds. Alleke Wieringa

vr 5 oktober - Gesprekskring 'Verzilving van de vergrijzing', o.l.v. Annelies Oldeman en Jan-Willem Nieuwenhuijsen, 14.00 uur, Bartholomeus Gasthuis, informatie en opgave bij Annelies Oldeman

ma 8 oktober - Leeskring 'Pelgrim 2.0', o.l.v. Hetty Zock, 20.00 uur, Geertekerk

ma 8 oktober - Gesprekskring Grenzeloos, inlichtingen bij Ineke Ludikhuizen, 20.00 uur in Utrecht

di 9 oktober - High Tea, luchtige bijeenkomsten rond filosofische, literaire of spirituele teksten, o.l.v. ds. Heine Siebrand, 15.30 uur, Geertekerk, opgave bij Marian van Leeuwen

wo 10 oktober - Middagkring Houten, o.l.v. Alleke Wieringa, 14.00 uur in Houten, opgave bij Cor Stolk

wo 10 oktober - De Meditatieproeverij, o.l.v. ds. Florus Kruijne, 20.00 uur, Geertekerk

Agenda (vervolg)

zo 14 oktober - Jubileum Cantorij
ma 15 oktober - Dansmeditatie, o.l.v. Neliën van Doorn, 10.00 uur, Geertekerk
ma 15 oktober - Leeskring 'Mak', over Nederlandse of vertaalde buitenlandse literatuur, inlichtingen bij Ellen Edelman, 14.00 uur bij een deelnemer thuis
di 16 oktober - Bijbelkring Zeist, o.l.v. ds. Heine Siebrand, 14.00 uur in Zeist, opgave bij Gonnie Goustra
wo 17 oktober - De Meditatieproeverij, o.l.v. ds. Florus Kruyne, 20.00 uur, Geertekerk
do 18 oktober - Arminiaanse Maaltijd, Eten voor een goed doel, 18.00 uur, Geertekerk, opgave bij Ida Rombout
do 25 oktober - Regiokring Doorn e.o., o.l.v. ds. Alleke Wieringa, opgave bij G. Waller, 14.00 uur in Doorn
ma 29 oktober - Dansmeditatie, o.l.v. Neliën van Doorn, 10.00 uur, Geertekerk
ma 29 oktober - Leeskring 'Pelgrim 2.0', o.l.v. Hetty Zock, 20.00 uur, Geertekerk
di 30 oktober - Mini-Seminar 'Veerkracht in verhalen', 20.00 uur, Geertekerk
do 1 november - Multiple Religious Belonging, Over flexibel geloven, o.l.v. Florus Kruyne, 14.00 uur, Geertekerk
ma 5 november - Dansmeditatie, o.l.v. Neliën van Doorn, 10.00 uur, Geertekerk
di 6 november - Bijbelkring Vechtstreek, o.l.v. Alleke Wieringa, opgave bij Mattie van de Slikke, 10.00 uur bij een deelnemer thuis
di 6 november - Gespreksavond 'Waar-den in Beweging' o.l.v. ds. Heine Siebrand, opgave bij Teun van Dorp, 19.30 uur in Geldermalsen
do 8 november - Van Kaft tot Kaft, Wijs-

heid vinden in de bijbel en er net buiten, o.l.v. ds. Alleke Wieringa, 10.00 uur, Geertekerk, informatie en opgeven bij ds. Alleke Wieringa
ma 12 november - Gesprekskring Grenzeloos, inlichtingen bij Ineke Ludikhuizen, 20.00 uur in Utrecht
di 13 november - High Tea, luchtige bijeenkomsten rond filosofische, literaire of spirituele teksten, o.l.v. ds. Heine Siebrand, 15.30 uur, Geertekerk, opgave bij Marian van Leeuwen
wo 14 november - Middagkring Houten, o.l.v. Alleke Wieringa, 14.00 uur in Houten, opgave bij Cor Stolk
do 15 november - Multiple Religious Belonging, Over flexibel geloven, o.l.v. Florus Kruyne, 14.00 uur
vr 16 november - Gesprekskring 'Verzilvering van de vergrijzing', o.l.v. Annelies Oldeman en Jan-Willem Nieuwenhuijsen, 14.00 uur, Bartholomeus Gasthuis, informatie en opgave bij Annelies Oldeman
ma 19 november - Dansmeditatie, o.l.v. Neliën van Doorn, 10.00 uur, Geertekerk
ma 19 november - Leeskring 'Mak', over Nederlandse of vertaalde buitenlandse literatuur, inlichtingen bij Ellen Edelman, 14.00 uur bij een deelnemer thuis
ma 19 november - Leeskring 'Pelgrim 2.0', o.l.v. Hetty Zock, 20.00 uur, Geertekerk
di 20 november - Bijbelkring Zeist, o.l.v. ds. Heine Siebrand, 14.00 uur in Zeist, opgave bij Gonnie Goustra
do 22 november - Multiple Religious Belonging, Over flexibel geloven, o.l.v. Florus Kruyne, 14.00 uur, Geertekerk

Adressen en colofon

Remonstrantse Gemeente Utrecht
Geertekerk, Geertekerkhof 23
3511 XC Utrecht
E: rgu@geertekerk.nl
website: www.geertekerk.nl
banknr. NL27 INGB 0000 2804 46
t.n.v. Remonstrantse Gemeente Utrecht
Kerkelijk bureau in de Geertekerk
T: 030-2340198

Predikanten

Ds. F. Kruyne
Arie van den Heuvelstraat 29
3981 CT Bunnik
E: fkruyne@planet.nl
T: 030-2368873
tel. spreekuur: wo. do. vr. 18.00 – 19.00 uur
Mw. Ds. A.L. Wieringa
Distelvlinderberm 56, 3994 WT Houten
E: alwieringa@icloud.com
T: 030-2882908
tel. spreekuur: di. wo. do. 17.00 – 18.00 uur

Vertrouwenscontactpersonen

E: vertrouwenscontactpersonen@geertekerk.nl
Marieke Fonk T: 06-40845708
Piet van Leeuwen T: 06-10126466

Diaconale Commissie

Mw. I. Rombach
E: diaconie@geertekerk.nl
banknr. NL87 INGB 0000 1198 01
t.n.v. Penningmeester Diaconale Commissie RGU

Redactie Geertebrief

Marie Anne Dekker, Ineke Ludikhuizen, Barbara Schouten, Marianne Speckmann. Eindredactie: Lisette Korteling en Kjeld Rinsma.
E: redactie@geertekerk.nl
Geertekerkhof 23, 3511 XC Utrecht
Lay-Out: Pixels en Pencil, Houten

De volgende Geertebrief verschijnt rond 27 november 2018. Kopij inleveren uiterlijk op woensdag 7 november 2018 vóór 12.00 uur.

Kerkdiensten

Remonstrantse Gemeente Utrecht
Aanvang: steeds om 10.30 uur

- 02 sep ds. Yvonne Hiemstra
- 09 sep ds. Alleke Wieringa, startzondag
- 16 sep ds. Florus Kruijne, vredeszondag, Geertecafé
- 23 sep ds. Arie Nico Verheul, interreligieuze dienst
- 30 sep ds. Alleke Wieringa, Woord en tafel
- 07 okt ds. Florus Kruijne, Coming out Sunday
- 14 okt ds. Alleke Wieringa, Woord en tafel, cantorij 40 jaar
- 21 okt ds. Pieter Dronkers
- 28 okt ds. Corrie van Egmond
- 04 nov ds. Joost Röselaers
- 11 nov ds. Florus Kruijne, Woord en tafel
- 18 nov ds. Alleke Wieringa, doopdienst
- 25 nov ds. Florus Kruijne, laatste zondag kerkelijk jaar
- 02 dec ds. Jan Berkvens, 1e advent
- 09 dec ds. Alleke Wieringa, 2de advent

Remonstrantse werkgroep West-Betuwe

RK Sint Suitbertuskerk te Geldermalsen, Stationsweg 9, aanvang 09.30 u., tenzij anders vermeld

- 02 sep Startzondag, mw. drs. E.C. Sieverink
- 07 okt ds. C. Westerveen
- 04 nov ds. H.J. Siebrand
- 25 nov Gedachtendienst, mw. ds. A.L. Wieringa
- 9 dec 2e Advent, ds. F. Kruijne
- 25 dec Kerst, hr. W.Th. Hollart

Autodienst

Wanneer u op zondag wilt worden opgehaald om naar de kerk te gaan kunt u contact opnemen met het Kerkelijk Bureau via e-mail rgu@geertekerk.nl. Of u kunt contact opnemen met Judith Fournier via e-mail judithmoesman@gmail.com of telefonisch: 0343 - 491578 / 06 - 45047817.

Geertekerk concertagenda sept – nov

Bachcantatediensten www.bachcantates-utrecht.nl

Elke eerste zondag van de maand is er om 19.30 uur een Bachcantatedienst. In iedere dienst wordt er een cantate van J.S. Bach gezongen. Het publiek zingt mee met het slotkoraal.

Data: 9 september, 7 oktober, 4 november en 2 december.

Tango danssalon – www.tangolazapada.nl
Tangodansen in de Geertekerk op zaterdagen 22 september en 24 november van 19.00 – 23.30 uur.

Festival Oude Muziek – www.oudemuziek.nl
Van 24 augustus tot en met 2 september. Met dit jaar als thema: Het Bourgondische leven. Concerten in de Geertekerk op 28 augustus en 30 augustus (gratis, fringe-programma) en op 31 augustus (Europees luitconcert) om 20.15 uur, 1 (ensemble Lucidarum/Avery Gosfield) en 2 september (Vittorio Ghielmi/Il suonar parlante orchestra), beide om 17.00 uur.

Bijzonderheden:

Donderdag 6 september – 20.30 uur
Gaudeamus Muziekweek: concert met werk van Anthony Vine.
Info: gaudeamus.nl

Zaterdag 15 september – 20.15 uur
Collegium Musicum Traiectum met de Nelsonmis en het trompetconcert van J. Haydn.
Info: www.cmtraiectum.nl

Zaterdag 22 september – 13.30 – 17.00 uur

Dansen voor vrede als gebed voor de wereld: middagcursus sacred dance.
Info: www.sacred-dance.nl

Vrijdag 5 oktober – 20.30 uur
Kamerkoor Vox zingt werken van Brahms: zigeunerliederen en a capella koorwerken.
Info: www.kamerkoorvox.nl

Zaterdag 13 oktober – 20.15 uur
Projectkoor de Nieuwe Vaart met het programma 'A female touch', muziek van vrouwelijke componisten en tekstschrijvers als onderdeel van het festival mystieke vrouwen.
Info: www.mystiekevrouwen.nl

Zondag 14 oktober – 12.30 uur Jubelconcert van Geertecantorij en Kamerkoor ter gelegenheid van 40 jaar Geertecantorij.

Zaterdag 3 november – 17.00 uur (luisteren)
Allerzielen meezingconcert: Requiem Fauré en Cantique de Racine.
Info: www.meezingconcerten.nl

Vrijdag 9 november – 20.00 uur en zondag 11 november – 15.30 uur
Lustrumconcert van Kamerkoor Decibelle met een Sint Maarten Project.
Info: www.decibelle.net

Zondag 25 november – 15.00 uur
Het Klassiek Collectief met de vuurvogel van I. Strawinsky en werken van M. Ravel en F. Poulenc.
Info: hetklassiecollectief.nl

Vrijdag 28 november – 20.00 uur
Ars Antiqua Austria met werk van vier gek-geniale componisten: Biber, Lonati, Bertali en Schmelzer.
Info: oudemuziek.nl

Vrijdag 30 november – 19.30 uur
Ensemble Illustre met de Messiah van G.F. Händel.
Info: www.ensemble-illustre.nl